

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 19/1998 vp

Hallituksen esitys laiksi hätäkeskuksia koske- vasta kokeilusta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 3 päivänä marraskuuta 1998 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi hätäkeskuksia koskevasta kokeilusta annetun lain muuttamisesta (HE 195/1998 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Timo Viitanen, sisäasiainministeriö
- ylikomisario Hannu Hannula, sisäasiainministeriö
- lainsäädäntöneuvos Leena Vettenranta, oikeusministeriö
- hallitussihteeri Jari Perko, liikenneministeriö.

Lisäksi tietosuojavaltuutettu on antanut asiasta kirjallisen lausunnon.

HALLITUKSEN ESITYS

Hätäkeskuskokeilun aikana on käynyt ilmi, että salassapitoa ja henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset rajoittavat kokeilun yhtenä tavoitteena ollutta hälyttämiseen osallistuvan päivystyshenkilöstön tarkoituksenmukaista ja tehokasta työskentelyä.

Esityksessä ehdotetaan hätäkeskuksia koskevasta kokeilusta annettua lakia täydennettäväksi henkilörekistereitä ja henkilötietojen käsittelyä koskevilla säännöksillä siten, että kokeiluhätäkeskuksessa työskentelevät päivystäjät voisivat yhtäläisin toimivaltuuksin huolehtia kaikista avun hälyttämiseen liittyvistä toimenpiteistä

riippumatta siitä, edellyttääkö hätäilmoitus palo- ja pelastustoimeen vai poliisitoimeen kuuluvia toimenpiteitä vai onko kysymys muista hätäkeskukselle kuuluvista tehtävistä. Erityisesti kysymys on tietojen saamisesta eräistä poliisin käytössä olevista rekistereistä sekä puhelinliittymien tunnistamistiedoista.

Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi hätäkeskuksessa pidettävästä henkilörekisteristä sekä salassapitovelvollisuudesta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi tilassa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä

syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksen-

mukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä jäljempänä esitetyin huomautuksin ja muutoksin.

5 a §. Lakiehdotuksen 5 a §:n 2 momentissa viitataan hallintovaliokunnassa käsiteltävänä olevan henkilötietolakiehdotuksen (HE 96/1998 vp) 11 §:n 3 ja 4 kohtiin. Koska nyt käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen voidaan arvioida tulevan voimaan ennen henkilötietolakia valiokunta ehdottaa 5 a §:n 2 momentin muuttamista siten, että lakiteksti kirjoitetaan momenttiin ilman viittaussäännöstä.

5 b §. Hätäkeskuksen tehtävänä on kokeilua koskevan lain ja asetuksen nojalla muun muassa tukea ja avustaa tehtävien suorittamista toimittamalla tarvittavia tietoja. Rikosilmoitushakemisto ei sisällä tietoja, joiden käyttö olisi tässä yhteydessä perusteltua. Valiokunta ehdottaakin rikosilmoitushakemiston poistamista lakiehdotuksen 5 b §:n 1 momentin 1 kohdasta.

Lisäksi valiokunta toteaa 5 b §:n 1 momentin 1 kohdan osalta, että viittaus poliisin henkilörekistereistä annetun lain (509/1995) 1 a §:ään ei johda esityksessä tavoiteltuun lopputulokseen, koska poliisiasiain tietojärjestelmän osarekistereiden yksityiskohtainen tietosisältö on mainittu poliisin henkilörekistereistä annetussa asetuksessa (1116/1995). Mainitun asetuksen 2 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan tietojärjestelmän yhteiskäyttöön ja erillisten osarekistereiden yhteyteen talletetuista tiedoista saadaan käyttöön rikoksesta epäillyn tai esitutinnan, poliisitutinnan tai pakkokeinon kohteena olevan henkilön henkilöllisyyttä koskevista tiedoista nimi, henkilötunnus, sukupuoli, äidinkieli, kansalaisuus, kotipaikka, osoite ja poliisipiiri, ulkomalaisen henkilön matkustusasiakirjan tiedot sekä

henkilöä koskevat hänen omaan turvallisuuteensa tai poliisin työturvallisuuteen vaikuttavat tiedot.

Valiokunta ehdottaa 5 b §:n 1 momentin 1 kohdan hyväksymistä näin kuuluvana: "1) poliisin henkilörekistereistä annetun lain (509/1995) 1 a §:ssä tarkoitettuun poliisiasiain tietojärjestelmään kuuluvasta etsintäkuulutusrekisteristä, tunnistettavien rekisteristä, omaisuusrekisteristä, tuntomerkkirekisteristä ja sanomanvälitysrekisteristä sekä poliisiasiain tietojärjestelmän tietokantaan järjestelmän yhteiskäyttöön tallennetuista rikoksesta epäillyn tai esitutinnan, poliisitutinnan taikka pakkokeinon kohteena olevan henkilön henkilöllisyyttä koskevista tiedoista sekä henkilön omaan turvallisuuteen tai poliisin työturvallisuuteen vaikuttavista tiedoista siten kuin edellä mainitun lain nojalla asetuksella tarkemmin säädetään;". Tässä muodossa säännös selkiinnyttää hätäkeskuspäivystäjän tietojen saanti- ja käyttöoikeuden poliisiasiain tietojärjestelmän yhteiskäyttöisistä tiedoista.

Lakiehdotuksen 5 b §:n 1 momentin 5 kohdan nojalla kokeiluhätäkeskuksen henkilöstöön kuuluvalla on hätäkeskukselle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus saada telemarkkinalain (396/1997) 4 §:ssä tarkoitettua teleyritykseltä tunnistamistietoja siitä liittymästä, josta hätäilmoitus on tehty. Koska teleyritykset eivät ole viranomaisia, valiokunta ehdottaa 5 b §:n 1 momentin muuttamista siten, että johdantokappaleesta poistetaan viittaus viranomaisiin.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti:

Laki

hätäkeskuksia koskevasta kokeilusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään hätäkeskuksia koskevasta kokeilusta 17 päivänä joulukuuta 1993 annettuun lakiin (1257/1993) uusi 5a, 5b ja 5c § sekä 5 a §:n edelle uusi väliotsikko seuraavasti:

Hätäkeskuksen henkilörekisterit ja henkilötietojen käsittely

5 a §

(1 mom. kuten HE)

Rekisteriin saadaan tallettaa hätäilmoituksen tekijän ja vastaanottajan nimet, ilmoituksen teko- ja sisältö puhelintunniste- ja osoitetietoineen sekä hätäilmoituksen nauhoite tai vastaava tekninen tallenne, ilmoituksessa tarkoitetun henkilön nimi ja osoite sekä kohteen yksilöintitiedot mukaan lukien omistajan tai haltijan nimi ja osoite. Hälytetyn yksikön suorittamia toimenpiteitä rekisteriin saadaan tallettaa sikäli kuin se on tarpeellista hätäkeskuksen toiminnan kannalta seurantaa ja arviointia varten. Rekisteriin voidaan lisäksi tallettaa tietoja, jotka ovat työturvallisuuden kannalta tarpeellisia, kuten tieto kohteen tai henkilön vaarallisuudesta tai arvaamattomuudesta. *Henkilötietoja, jotka kuvaavat tai on tarkoitettu kuvaamaan rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta taikka henkilön terveydentilaa, sairautta tai vammaisuutta taikka häneen kohdistettuja hoito- ja toimenpiteitä tai niihin verrattavia tietoja* saa kerätä ja tallentaa silloin, kun se on hälytettävän toimintayksikön yksittäisen tehtävän suorittamiseksi välttämätöntä. Työturvallisuuden kannalta tarpeellisen tiedon osalta saadaan tallettaa kohteen yksilöivä tunnistamistieto sekä henkilön nimi ja osoite tai muu vastaava tunnistamistieto.

(3 mom. kuten HE)

5 b §

Kokeiluhätäkeskuksen henkilöstöön kuuluvalla on hätäkeskukselle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada hälytystehtävän alkutoimenpiteiden tai työturvallisuuden varmistamiseksi taikka hälytetyn yksikön tukemiseksi (*poist.*) maksutta tietoja:

1) poliisin henkilörekistereistä annetun lain (509/1995) 1 a §:ssä tarkoitettuun poliisiasiaintietojärjestelmään kuuluvasta (*poist.*) etsintäkuulutusrekisteristä, tunnistettavien rekisteristä, omaisuusrekisteristä, tuntomerkkirekisteristä ja sanomanvälitysrekisteristä sekä poliisiasiaintietojärjestelmän tietokantaan järjestelmän yhteiskäyttöön talletetuista rikoksesta epäillyn tai esitutinnan, poliisitutinnan taikka pakkokeinon kohteena olevan henkilön henkilöllisyyttä koskevista tiedoista sekä henkilön omaan turvallisuuteen tai poliisin työturvallisuuteen vaikuttavista tiedoista siten kuin edellä mainitun lain nojalla asetuksella tarkemmin säädetään;

(2—5 kohta kuten HE)

(2 mom. kuten HE)

5 c §

(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 1998

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Matti Väistö /kesk
jäsen. Ulla Juurola /sd
Timo Järvilahti /kesk

Reijo Kallio /sd
Juha Karpio /kok
Valto Koski /sd

HaVM 19/1998 vp — HE 195/1998 vp

Osmo Kurola /kok
Hannes Manninen /kesk
Jukka Mikkola /sd
Tuija Pohjola /sd

Iivo Polvi /vas
Veijo Puhjo /va-r
Erkki Pulliainen /vihr
Aulis Ranta-Muotio /kesk.